

en la lingvoj latina kaj germana kaj krome eldonadis revuon *Sionsharfe. Monatsblätter für katholische Poesi* („Ciona harpo. Monاتفolioj por katolika poezi[o]”, 1876–1881 en Sigmaringen, ĝis 1884 en Überlingen); por ricevi benon por la publikigo li havis aŭdiencon ĉe la papo Pio la Naŭa. Krom esti profunde religiema, Schleyer montris sin patriota en la tempoj de la milito kontraŭ Francio (1870–71), verkinte poemaron „Bellona. Patriotaj kantoj”. En siaj predikoj li kritikis ateismon, komunismon kaj deviojn de firma/dogma katolika kredo, pro tio li estis enkarcerigita dum kvar monatoj. Dum sia enkarcerigo li verkis poemojn kaj poste komencis studi lingvojn. Oni indikas diversajn motivojn por tio, i.a. li spertis problemojn de interkompreniĝo de divers-etnaj loĝantoj de Aŭstrio-Hungario (kiu eĉ oficiale estis multnacia ŝtato). Ankaŭ lingvoj, kiujn li regis, estas diverse indikataj; krom universitatstudoj de lingvoj malnovgreka, hebrea, latina kaj franca estas nomata lia privata lernado kaj diversgradaj konoj de la lingvoj angla, itala, hispana, portugala, rusa, rumana, nederlanda, dana, norvega, hungara, kroata, romanĉa, ĉeĥa, slovena, serba, novgreka, turka, persa, araba, japana, ĉina, sanskrita „kaj aliaj” (en la festparolo dum la unua volapuka kongreso li diris, ke li estas lerninta 51 lingvojn, sed ne parolas ĉiujn, ĉar li havas nek monon por aĉeti vortarojn, nek eblon paroli fremdlingve en sia vilaĝo kun 300 loĝantoj). En 1885 Schleyer pensiigis, translokiĝis al Konstanz kaj ĝis sia morto en 1912 dediĉis sin al sia mondlingva verko.

Konata estis la filantropio de Schleyer. En 1877 li verkis novelon „Rudolf und Hermine oder Die Liebe macht erfinderisch” (Rudolfo kaj Hermino aŭ la amo igas [onin] inventema), en kiu li evoluigis alfabeton por blinduloj kaj mutuloj, onidire pro kompatato kun tiel afekciita maljunulino. Kun konscio pri la multeco da lingvoj kaj problemoj de reciproka interkompreno, lia plua ideo estis krei universalan alfabeton por la tuta homaro. La projekton de universala alfabeto li publikigis komence de la jaro 1878, kaj kiel kvazaŭ ĝia pluevoluo ekestis ideo doni al la mondo universalan lingvon, por ke ĉiuj en paco interkompreniĝu (la slogano de volapükista movado estis „menad[e] bal pük[i] bal”= [al] unu homaro, unu lingvo[n]). Devis temi pri mondlingvo kun gramatiko absolute regula kaj raciigita. Nenie menciigis, ke Schleyer jam antaŭe estis pli profunde okupiĝanta pri la temo. Laŭ lia propra indiko (citata ekz. ĉe Hauptenthal), la tuta sistemo aperis al li dum nokta revelacio. Post la unuaj notetoj, aperigitaj en lia revuo „Sionsharfe” en 1878, Schleyer publikigis la gramatikon de Volapük en majo 1879 kiel kromvolumon de la revuo. Lia nevo Julius Schleyer tiujare publikigis la proponon de la universala alfabeto kaj de la mondlingvo en du porinstruistaj revuoj: „Allgemeine deutsche Lehrerzeitung” (Ĝenerala germana instruista ĵurnalo) kaj „Badische Schulzeitung” (Badena lerneja ĵurnalo). Tra la legantaro la ideo disvastiĝis kaj samjare trovis favorantojn ĉefe en suda Germanio kaj Aŭstrio-Hungario.

7.2. La movado

La disvastigo de Volapük je la fino de la 19-a jc. estis surprize rapida. La historiistoj klarigas tion per tiutempa bezono de internacia kompreniĝo pro ekonomia kaj komerca evoluo, sukcesoj en sciencoj kaj medicino, funkciado de fervojoj, telegrafo kaj poŝtaj servoj, kiuj faciligis internaciajn kontaktojn, kaj sekve kredo de la homoj ĝenerale en progreson kaj en realigeblo de internacia lingvo. En 1880 aperis en urbeto Sigmaringen